

Planavdelningen

Handläggare: Johan Mattsson
Titel: Översiktsplanerare
E-post: Johan.mattsson@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott

Vägledning för jordbruksmark i den fysiska planeringen i Stockholms län

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens samhällsbyggnadsutskott föreslår:
Kommunstyrelsen beslutar att godkänna samhällsbyggnadskontorets yttrande över vägledning för jordbruksmark i den fysiska planeringen i Stockholms län.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Länsstyrelsen i Stockholms län har bjudit in Norrtälje kommun att yttra sig om en vägledning för jordbruksmark i den fysiska planeringen.

Norrtälje kommun, vilket innehåller nästan en tredjedel av länets jordbruksmarksareal, uppskattar att länsstyrelsen tagit fram remitterad vägledning. Vägledningen ger klarhet i ett flertal frågor kopplade till jordbruksmarken och är mestadels väl hänvisad till relevant rättspraxis. Norrtälje kommun tolkar vägledningen som ett underlag för kommunala vägledningar och för att utgöra ett fullständigt och entydigt underlag bör materialet kompletteras och tydliggöras. I yttrandet beskriver Norrtälje kommun vilka delar som länsstyrelsen bör se över för att ta fram en, för kommunerna, tydligare vägledning i frågorna kopplade till fysisk planering och jordbruksmark.

Ärendet

Beskrivning

Länsstyrelsen i Stockholms län har bjudit in Norrtälje kommun att yttra sig om en vägledning för jordbruksmark i den fysiska planeringen.

Syftet med vägledningen är att vara till stöd och underlätta för kommunerna i deras bedömning av jordbruksmarken vid den fysiska planeringen. Vägledningen ska ge kommunerna förutsättningar till bättre och mer transparenta avvägningar och bidra till en strukturerad diskussion om avvägningar vid målkonflikter när det föreligger förslag att exploatera jordbruksmark. Genom förtydliganden och kunskapshöjning ska vägledningen bidra till att hållbara och väl avvägda beslut fattas för jordbruksmarken i den kommunala planeringen.

Remitterad vägledning utgörs av ett webbaserat kart- och informationsmaterial, en vägledande del som beskriver vilka aspekter som bör hanteras i den kommunala planeringen vid exploatering av jordbruksmark samt ett kunskapsunderlag för jordbruksmark. Vägledningen ger stöd i frågor kopplade till miljöbalken 3 kap. 4§.

Lagkrav

Är inte tillämplig.

Koppling till gällande styrdokument

Är inte tillämplig.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

Är inte tillämplig.

Förvaltningens analys och slutsatser

Norrtälje kommun ser fram emot ett fortsatt samarbete med länsstyrelsen när kommunen arbetar vidare med hanteringen av jordbruksmark i den fysiska planeringen.

Vägledningen beskriver genomgående vad kommunerna förväntas inkludera i diverse planeringsprocess men på en översiktlig nivå som leder till att vissa inriktningar blir svårtolkade. Med ytterligare exempel från hur andra kommuner applicerat de inriktningar som länsstyrelsen föreslår, och domar som visar att dessa inriktningar är styrka av rättspraxis, skulle vägledningen vara mer användbar.

För att identifiera den mark som bör bedömas som brukningsvärd kan det vara av intresse att observera den mark där det i närtid sökts och erhållit jordbruksstöd. Om möjligt bör historisk data för vilken mark som det sökts samt sökts och erhållit jordbruksstöd för inkluderas i kartunderlaget.

För att få klarhet i frågan om det är stödsökt eller stöderhållen jordbruksmark som bör anses vara brukningsvärd bör länsstyrelsen se över delen i samarbete med Jordbruksverket. Om exempel från domstol finns där faktumet att en jordbruksmark erhållit eller sökt jordbruksstöd bevisat att jordbruksmarken är brukningsvärd bör sådana refereras till i vägledningen.

Vägledningen kan med fördel utveckla på vilket sätt jordbruksmarkens biologiska mångfald, kulturmiljö, ekosystemtjänster och klimatanpassningsförmåga bidrar till bedömningen av huruvida denna kan anses som brukningsvärd. Relevanta domar kan gärna refereras till för att demonstrera hur till exempel kulturvärden har spelat en roll i beslut om jordbruksmarkens brukningsvärde.

Norrtälje kommun ser mycket positivt på att vägledningen klargör att kommunerna kan peka ut väsentliga samhällsintressen på lokal nivå, men för att ge kommunerna de bästa förutsättningarna att göra detta på ett ändamålsenligt sätt bör vägledningen förtydliga och komplettera delarna som hanterar väsentligt samhällsintresse.

Om det finns det exempel på kommuner som tagit fram bra planeringsunderlag som ersätter den 10-gradiga åkermarksklassificeringen bör sådana refereras till i vägledningen. Vad behöver kommunerna tänka på vid framtagande av ett sådant underlag? Här kan resonemanget utvecklas.

Det behövs ytterligare stöd i vad som är definitionen på jordbruksmark som inte är brukningsvärd. Det beskrivs att kommunen i översiktsplanen bör redovisa icke-brukningsvärd jordbruksmark men vägledningen ger inga exempel på hur kommunen kan motivera detta, eller vad en rättsligt korrekt motivering bör innehålla. Finns det exempel på hur kommuner har gjort detta eller vad som kan ligga till grund för den bedömningen? Om så är fallet bör vägledningen kompletteras med sådana exempel.

I början av vägledningen är det beskrivet att ett av syftena med att ta fram vägledningen är att länsstyrelserna ser en risk för att kommuner spretar i sina bedömningar och att länsstyrelserna vill öka samsynen. Ytterligare tydlighet i vad länsstyrelsen avser i frågan om aspekter för urval av alternativa lokaliseringar samt vilka aspekter som kan användas vid den efterkommande bedömningen av alternativa lokaliseringar skulle här vara behjälplig för att öka samsynen.

Tidplaner

Remissvar skickas till länsstyrelsen senast den 15 april 2022.

Anna Keskitalo
Samhällsbyggnadsdirektör
Samhällsbyggnadskontoret

Helena Purmonen
Planchef
Planavdelningen

Bilagor

Bilaga 1 – Yttrande över vägledning för jordbruksmark i den fysiska planeringen i Stockholms län
Bilaga 2 – R2021 Remiss Vägledning Jordbruksmark

Beslut skickas till

Handläggare

stockholm@lansstyrelsen.se, märk svaret med diarienummer: 408-67187-2021